

Resume

Natura 2000 område nr. 91 Kongeå

Områdebeskrivelse

Habitatområdet dækker et areal på 805 ha hvor de centrale elementer er selve vandløbet og de tilstødende eng- og moseområder. Kongeå udspringer ved Farris i det gamle Sønderjyllands Amt og løber ud i Vadehavet. Som hovedvandløb i et vidt forgrenet vandsystem er Kongeå en særdeles vigtig hovedkorridor. I 1978 blev gennemført en landskabsfredning af 820 ha omkring det uregulerede vandløb i Kongeådalene. Især på nordsiden af åen er driften i dag ret intensiv, og de fleste engarealer er præget af omlægninger og gødsning.

Vigtigste naturværdier

Kongeå er et af de få store vandløb med udløb i Vadehavet. Den er stort set ureguleret på lange strækninger. Store dele af den fredede ådal er eng- og mosearealer. Spredt langs vandløbet er der - især på sydsiden af åen - registreret værdifulde rigkær, kildevæld og sure overdrev. Alle tre naturtyper er forholdsvis sjældne i det sydvestlige Jylland.

Snæblen forekom tidligere talrigt i Kongeå. Forekomsten var et resultat af et målrettet forsøg på at retablere bestandene ved massiv udsætning af yngel, der hvor snæblen tidligere har haft selvreproducerende bestande. I Kongeå er bestanden formodentlig uddød nu, men der forekommer af og til strejfer fra bestandene i nabovandløbene. Vandløbet er levested for både hav-, flod- og bæklampret. Især sidstnævnte er almindelig i hele vandløbssystemet.

Der er fundet spor af odder på flere lokaliteter langs Kongeå. Fundene tyder på en lille men stabil bestand.

Trusler mod områdets naturværdier

Generelt er det spæringer for vandrefisk og medicin og hjælpestoffer fra dambrug, der udgør den største trussel mod fiskearterne på udpegningsgrundlaget.

Det gælder for alle de kortlagte, terrestriske naturtyper, at den nedre tålegrænse for luftbåret kvælstof er overskredet. Næringsstofbelastning udgør især en trussel mod de små, men værdifulde forekomster af rigkær, kildevæld og sure overdrev, idet den høje ende af tålegrænseintervallerne er overskredet for dele af disse naturtyper i området.

Tilgroning med træer, buske og høje urter er en trussel mod næringsrige søer, kildevæld og rigkær. De sure overdrev er overvejende afgræsset, og derfor kun i mindre grad truet af tilgroning. Til gengæld er der tegn på, at overgræsning i et vist omfang medvirker til eutrofiering af disse arealer.

Kæmpe-bjørneklo findes spredt på eng- og mosearealerne langs størstedelen af vandløbssystemet. Arten er en trussel mod områdets naturtyper.

Målsætning og indsats

Snæblen sikres gunstig bevaringsstatus. Dette forudsætter fri passage og en selvreproducerende gyde-bestand i vandløbet. Gyde- og opvækstbetingelser for snæbelen forbedres ved forbedring af vandkvaliteten og de fysiske forhold, med særlig opmærksomhed på fjernelse af spærringer. Da snæblen er akut truet af udryddelse, prioriteres forbedrede forhold for snæblen over genetableringen af de mest hensigtsmæssige hydrologiske forhold for de våde naturtyper.

Områdets rigkær og sure overdrev prioriteres højt. Arealet med rigkær udvides med i størrelsesordenen 7-13 ha rigkær, arealet med surt overdrev udvides med i størrelsesordenen 2-3 ha., og der skabes sammenhæng mellem forekomsterne, hvor de naturgivne forhold gør det muligt. Der sikres den for naturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi i rigkær, tidvis våd eng og kildevæld, og de beskyttes så vidt muligt mod den for naturtyperne u hensigtsmæssige hydrologi, der kan blive en følge af oversvømmelse af ånære arealer af hensyn til snæbel. Arealet med kildevæld og arealet med tidvis våd eng udvides begge med i størrelsesordenen 1-2 ha.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne. Der sikres velegnede levesteder for bæklampret, flodlampret, havlampret, snæbel og odder. For odder tages hensyn til artens sårbarhed overfor forstyrrelser.

Invasive arter som kæmpe-bjørneklo søges bekæmpet, og deres spredning forebygges.

Oversigt over de væsentligste virkemidler til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke relevant
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger	X			
Ekstensiv drift Fx indførsel eller opretholdelse af græsning, høslet mm.	X			
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)		X		
Reducere forstyrrelser		X		
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder		X		

Sammenkædning af naturarealer Fx ved udlæg af naturarealer til samdrift af mindre og adskilte naturområder.	X			
---	---	--	--	--